

Noc Jákobova 1.

Zvláštní sen a zjištění na útěku

Text: Žalm 139 | Římanům 8,28-34 | Genesis 28,10-22

Introitus

Oči Hospodinovy jsou na každém místě, pozorně sledují zlé i dobré. Cesty člověka jsou Hospodinu zřejmé, on sleduje všechny jeho stopy. (Př 15,3.5,21)

První čtení (text kázání) – Genesis 28,10-22

Jákob vyšel z Beer-šeby a šel do Cháranu. Dorazil na jedno místo a přenocoval tam, neboť slunce již zapadlo. Vzal je-den z kamenů, které na tom místě byly, postavil je v hlavách a na tom místě ulehl. Měl sen: Hle, na zemi stojí žebřík, jehož vrchol dosahuje k nebesům, a po něm vystupují a se-stupují poslové Boží. Nad ním stojí Hospodin a praví: "Já jsem Hospodin, Bůh tvého otce Abraha-ma a Bůh Izákův. Zemi, na níž ležíš, dám tobě a tvému potomstvu. Tvého po-tomstva bude jako prachu země. Rozmůžeš se na západ i na východ, na sever i na jih. V tobě a v tvém potomstvu dojdou požehnání všechny čeledi země. Hle, já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této ze-mě. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil." Tu procitl Jákob ze spánku a zvolal: "Jistě je na tomto místě Hospodin, a já jsem to nevěděl!" Bál se a řekl: "Jakou bázeň vzbuzuje toto místo! Není to nic jiného než dům Boží, je to brána nebeská." Za časného jitra vzal Jákob kámen, který měl v hlavách, a postavil jej jako posvátný sloup; svrchu jej polil olejem. Tomu místu dal jméno Bét-el (to je Dům Boží). Původně se to město jmenovalo Lúz. Jákob se tu zavázal slibem: „Bude-li Bůh se mnou, bude-li mě střežit na cestě, na niž jsem se vydal, dá-li mi chléb k jídlu a šat k odívání a navrátím-li se v pokoji do domu svého otce, bude mi Hospodin Bohem. Tento kámen, který jsem

postavil jako posvátný sloup, stane se domem Božím. A ze všeho, co mi dáš, odvedu ti poctivě desátky.“

2. Čtení – Žalm 139 (dle přebásnění Daniela Rause)

žalm 139

Hospodine
víš o mně všechno
znáš hlubiny mého srdce
moje nejtajnější myšlenky
jsou ti jasné jako den

ty jsi stvořil moje tělo
tys do něj vdechl život
všechno do sebe zapadá
moje minulost i budoucnost
je před tebou otevřená kniha
nad moje chápání jsou tvoje divy
zbývá míjen pokora

kam před tebou uteču?
kdybych vyletěl k nebi
kdybych odešel na konec světa
kdybych se spustil do hlubin země
kdybych se proměnil v paprsek světla
kdybych se přikryl nejtemnější tmou
všude mě najdeš
všude je tvá ruka se mnou

nikdo nespočítá tvoje zázraky
Je jich víc než písku na břehu moře
kéž tedy zmizí ze světa zlo
chci milovat
co ty miluješ
a nenávidět
co nenávidíš

zkoumej mě, Hospodine
pohleď do hlubin mého srdce
řekni mi, zda najdu stezkou zla
a po cestě věčnosti mě ved'

3. Čtení – Římanům 8,28-34

Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha, kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí. Které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřími; které předem určil, ty také povolal; které povolal, ty také ospravedlnil, a které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy. Co k tomu dodat? Je-li Bůh s námi, kdo proti nám? On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno? Kdo vznese žalobu proti vy-voleným Božím? Vždyť Bůh

ospravedlňuje! Kdo je odsoudí? Vždyť Kristus Ježíš, který zemřel a který byl vzkříšen, je na pravici Boží a přimlouvá se za nás!

Kázání

1. Kontext nočního sni v Bét-elu – Jákob je na útěku

Noční příběh izraelského praotce Jákoba je zase jiný než ty příběhy, které jsme sledovali v životě egyptské faraóna, izraelského Šalomouna či farizeje Nikodéma.

V Jákobově životě hrály důležitou roli dva noční příběhy. Ten první z jeho mládí budeme dnes mít před sebou. Věřím, že v něm je připraveno Boží slovo i pro nás dnes.

Tomu, že se Hospodin ukázal Jákobovi na místě, které potom pojmenoval Bét-el, Dům Boží, předcházela neradostná situace. Jákob byl na útěku ze své rodiny a důvodem jeho útěku byla rodinná krize. A není možno povědět, že by Jákob, mladší dvojče svého bratra Ezaua, byl nevinnou obětí této krize. Naopak, byl jejím hlavním původcem.

Nechal se zlákat svojí matkou Rebekou, využil zdravotní indispozice svého otce Izáka a klamem okradl svého bratra Ezaua o to, co mu právem patřilo - prvorozenecké otcovské požehnání.

Pozn: Dnes se nám to těžko chápe, protože prvorození obecně v naší společnosti (ani té křesťanské) nepožívají nějakých zvláštních privilegií. V době Jákobově tomu tak ovšem bylo - součástí prvorozeneckého požehnání byl větší díl majetku; prvorozený byl hlavním dědicem poslání rodiny (v kontextu Izákovy rodiny měl být prvorozený nositelem Božích slibů - Božího požehnání). A o toto vše Jákob lstí připravil svého bratra. Až časem měl zjistit, že Boží

požehnání (a nakonec ani žádné jiné) se nedá ukořistit lstí a podvodem.

Ze strachu před svým rozhněvaným bratrem utíká z domu a na radu svých rodičů se vydává daleko na sever do Cháranu, kde pobýval jeho strýc Lában, aby si tam našel manželku.

S pohledem na další události Jákobova života můžeme již nyní povědět, že *řešením provinění proti bratrovi* (bližním obecně) *není útek*. Snad to bylo řešení na nějakou chvíli (dost dlouhou a výchovnou), ale nakonec bude muset dojít k setkání s bratrem, proti kterému se provinil. Od hříchu a jeho důsledků nelze utéct. Boží požehnání (obecně jakékoli dobro) se nedá získat podvodem a lstí. Je potřeba o ně upřímně zápasit. *Tyto souvislosti jistě chtějí být Božím zrcadlem i našeho života.*

Jákoab se bude muset mnohému ještě učit. *Nyní však utíká a jednu noc uléhá k odpočinku.*

2. Noční sen – Pán Bůh a jeho vstup do života utečence

Známe-li důvod Jákobova nocování na místě doposavad zvaném Lúz, pak nás možná překvapí vidění, kterého se dostalo utečenci Jákobovi na jeho útěku.

Hospodin jakoby nevěděl, co právě Jákob provedl – anebo (a to je ještě pravděpodobnější) právě proto, že věděl, co Jákob provedl a proč utíká – zjevuje se mu ve snu s nádhernou zvěstí.

Ve snu vidí Jákob žebřík, jež stojí na zemi, ale jeho vrchol dosahuje k nebesům a *nad ním stojí Hospodin, který se představuje* jako Bůh jeho otců *a slibuje mu*, že mu dá zemi, na které právě leží. Rozmůže se a v jeho jménu budou požehnány všechny národy země. Hospodin mu slibuje svou přítomnost, ochranu a návrat do země, ze které právě nyní utíká.

"Já jsem Hospodin, Bůh tvého otce Abrahama a Bůh Izákův. Zemi, na níž ležíš, dám tobě a tvému potomstvu. Tvého potomstva bude jako prachu země. Rozmůžeš se na západ i na východ, na sever i na jih. V tobě a v tvém potomstvu dojdou požehnání všechny čeledi země. Hle, já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této země. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil."

Toto vše slyší podvodník a hříšník, který ukradl, co nebylo jeho a nyní musí utíkat před hněvem svého bratra. *Proč? Jak je to možné?*

Zatím jsem nenašel jinou odpověď, než že *Hospodin nejedná s Jákobem na základě jeho skutků (podlých skutků), ale na základě svého vyvolení a na základě milosti*. Ano, Jákob si nezasloužil nic z toho, co mu Hospodin ukázal. A přesto se mu tohoto všeho dostalo z milosti! Dodejme k tomu ještě i to, že to neznamena, že by měl Jákob Pánem Bohem umetenou cestičku života. Ne, Jákob se bude muset ještě hodně učit a žnout ovoce své lstivosti. Prožije mnohé hořké zkušenosti a ledacos se mu vrátí jako bumerang. Bude to však pod Božím dozorem, péčí a ochranou. Hospodin si jej vyvolil takového, jaký byl, a tak to mělo zůstat. Nyní potřeboval povzbuzení.

Zdá se mi, že Boží jednání v Jákobově životě je ukázkou Božího postoje k nám lidem: *„Žalmy 103,10 Nenakládá s námi podle našich hříchů, neodplácí nám dle našich nepravostí."*

3. Co potřeboval Jákob, potřebujeme i my

Od Jákoba bych rád zaměřil nyní pozornost na nás - čtenáře a posluchače Božího slova. I v našem životě může být ledacos, před čím utíkáme. Podobně jako Jákob *můžeme být utečenci*, kteří si dokonce mohou myslet, že se na ně jako takové nemůže Pán Bůh ani podívat. Jákobův příběh nám ukazuje opak: *Hospodin přichází k těm, kdo*

utíkají a ujišťuje je o své blízkosti, o svých slibech, o své ochraně a o tom, že nás neopustí (často navzdory našim selháním).

Hospodin věděl, že Jákobovi nyní pomůže na jeho útěku více povzbuzení a ujištění o Boží blízkosti. Kárání, k našemu překvapení, jde stranou. V našem kontextu by Hospodin možná pozval lecjaké podvodníky a hříšníky ke stolu Páně! Tam je totiž vše, čeho se dostalo Jákobovi.

A tak se s autorem Žalmu ptáme: „*Hospodine, co je člověk, že na něj pamatuješ, že ho zahrnuješ svou přízní?*“ (Žalm 8 a 144) Boží přízeň je - obzvláště v takových situacích, v jaké byl Jákob - přemáhající. Hospodin o nás ví vše, a přece k nám promlouvá s milostí a pozváním k požehnání. Dost možná i v noci, protože to bývají jediné chvíle, kdy se zastavíme.

Slova, která kdysi slyšel Jákob ve snu, dnes vezmeme docela osobně každý pro sebe. Parafrázoval jsem Hospodinova slova do novozákonního kontextu, protože s pohledem na dílo Pána Ježíše Krista je smíme vnímat ještě hlouběji:

„Já jsem Hospodin, Bůh tvých otců..., Otec tvého Spasitele Pána Ježíše Krista..., jsem ten, který s tebou nenakládá podle tvých hříchů, nýbrž podle milosti, která ti je dána pro oběť Pána Ježíše Krista. Já jsem s tebou..., budu tě střežit všude, kam půjdeš, požehnám skrze tebe mnohé..., ... a nakonec tě přivedu tě do země, která je pro tebe připravena na věčnosti.

4. Jákobova a naše reakce

Když se Jákob probudil, *vyděsil se*. To obyčejné místo, na kterém složil svou hlavu, je místem, na němž je (podle něj docela nečekaně) sám Bůh. Je to dům Boží, brána nebeská - porta

coeli! Místo, které je spojeno s nebem. Místo, které je pro člověka nebezpečné pro Boží spalující svatost.

My dnes - myslím teď na křesťany - věříme v Boží přítomnost s námi na každém místě, ale na rozdíl od Jákoba se neděsíme. Možná bereme Boží milost příliš samozřejmě a Pána Boha jsme se přestali bát. Dost možná i proto, že jsme se přestali modlit modlitbu Broučků, v níž říkáme: „*Ó náš milý Bože, povstali jsme z lože. A pěkně tě prosíme, dej ať se tě bojíme. Bojíme a posloucháme a přitom se rádi máme.*“

Myslím, že *potřebujeme obojí*: cosi ze starozákonní bázně před Hospodinovou přítomností i cosi z novozákonní jistoty ospravedlněných skrze víru, kteří se modlí docela samozřejmě „Abba, otče...“.

Jákovovou reakcí nebylo pouze vyděšení a pojmenování místa - Bét-el = Dům Boží. *Dává Hospodinu slib* - docela odvážný slib. Slib, který je formulován v podmíněném tvaru:

„Bude-li Bůh se mnou, bude-li mě střežit na cestě, na niž jsem se vydal, dá-li mi chléb k jídlu a šat k odívání a navrátím-li se v pokoji do domu svého otce, bude mi Hospodin Bohem. Tento kámen, který jsem postavil jako posvátný sloup, stane se domem Božím. A ze všeho, co mi dáš, odvedu ti poctivě desátky.“

Hospodin na Jákobův podmíněný slib přistoupil - ostatně sám vše slíbil a jeho slovo platí. Myslím ovšem, že *my jsme dnes v jiné situaci*. Nemyslím, že je na místě podmiňovat svou víru, zbožnost a desátky tím, zdali Hospodin splní své sliby. (I když Pán Bůh nečekaně přistoupí na lecjaké lidské návrhy, aby si nás získal). Náš zrak je dnes směřován na Pána Ježíše Krista - na jeho smrt a vzkříšení. Hospodin všechny sliby již splnil v Pánu Ježíši Kristu. Pro nás. V něm je Boží „ano“ pro každého, komu se

Kristus stane vírou zdrojem odpuštění, Boží blízkosti a naděje. V něm - v Pánu Ježíši - máme vše. Apoštol Pavel to pověděl v listu Římanům, tak jak jsme to slyšeli v úvodním čtení:

On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno?

Pán Bůh již dal vše! Již nemá dál co dokazovat. V Pánu Ježíši je vše pro ty, co utíkají jako Jákob i pro všechny ostatní, kteří žijí z víry, chtějí žít pro Pána Boha, spravovat věrně jeho zemi a přitom nesou leccjaká břemena života - životní „noci“. V Pánu Ježíši máme vše pro přítomnost i budoucnost.

Naší vděčnosti Pánu Bohu za bohatství, které nám je k dispozici, nic nebrání! Pro Pána Ježíše Krista nám je (ne „bude“) Hospodin Bohem!

5. Závěr

Na závěr kázání o nočním snu utíkajícího podvodníka Jákoba chci přečíst znovu pro nás VŠECHNY to, co napsal apoštol Pavel v listu Římanům:

Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha, kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí. Které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřími; které předem určil, ty také povolal; které povolal, ty také ospravedlnil, a které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy. Co k tomu dodat? Je-li Bůh s námi, kdo proti nám? On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno? Kdo vznese žalobu proti vy-voleným Božím?

Vždyť Bůh ospravedlňuje! Kdo je odsoudí? Vždyť Kristus Ježíš, který zemřel a který byl vzkříšen, je na pravici Boží a přimlouvá se za nás!
(Ř 8,28-34)

Jan Asszonyi, Brno 17. 6. 2018